

BIJKOMEND ADVIES
van de Raad
aan het
INITIATIEFADVIES
van de Kamer van de Middenstand
betreffende de aanbevelingen inzake regulering van
de deeleconomie

Aanvraag behandeld door	Kamer van de Middenstand
Aanvraag behandeld op	18 januari, 9 februari, 9 maart en 13 april 2017
Advies uitgebracht door de Kamer op	11 mei 2017
Aanvraag behandeld door de Commissie Economie-Werkgelegenheid-Fiscaliteit-Financiën op	24 oktober en 19 december 2017 en 19 januari 2018
Bijkomend advies van de Raad uitgebracht op	22 februari 2018

Vooraf

De deeleconomie is een nieuw begrip dat zijn plaats vindt in de diepgaande transformatie die ons economisch model en onze huidige verbruikswijzen doormaken. Maar waarvoor staat de deeleconomie ? Vormt zij een opportuniteit of een bedreiging voor de Brusselse KMO ? En hoe kan men het best voordeel halen uit alle mogelijkheden van dit concept ?

Gelet op de verhoogde doeltreffendheid die de deeleconomie kan meebrengen, moet het zogenaamde «traditionele » economisch model de nieuwe kansen grijpen die deze haar kan bieden. De overheid moet van zijn kant in het kader van een actief beleid instrumenten uitwerken die deze initiatieven reguleren. Zo kunnen de eventuele zones van juridische leemte worden opgevuld.

Omwille van de aanzienlijke uitdagingen die zij wil opnemen, en bewust van de structurele economische mutaties waartoe zij kan leiden, met name op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, heeft **de Kamer van de Middenstand** bij het consultancybedrijf Idea Consult een studie besteld over de impact van deze nieuwe tendensen voor de Brusselse zelfstandigen en KMO.

Hoofddoel van deze studie is de opstelling van een globale, geïntegreerde en inclusieve diagnose van het bestaande economisch weefsel te Brussel om met succes de ingrijpende mutaties van het ontstaan van deze nieuwe economische vorm tegemoet te kunnen treden.

De Kamer van de Middenstand wenst met dit advies denkpistes aan te reiken die de Brusselse regering kunnen brengen tot een ambitieuze hervorming, door zich aan te passen aan de grondige wijzigingen ingevolge de exponentiële ontwikkeling van deze nieuwe economische vorm en door een verbetering van het ondernemerschap te Brussel.

Dit advies wil bijgevolg aan de overheid aanbevelingen bezorgen die een stevige basis moeten vormen voor de invoering van operationele reguleringsmechanismen. Aan dit advies is een bijlage toegevoegd die een reeks strategieën bevat die de Brusselse KMO kunnen overnemen om zich te positioneren ten opzichte van de initiatieven inzake deeleconomie.

Definitie

De deeleconomie is een begrip dat talrijke praktijken in verschillende economische sectoren dekt. Het is dan ook niet makkelijk om de volledige omvang en complexiteit van haar ecosysteem te bevatten.

Het delen van goederen en diensten tussen particulieren heeft altijd al bestaan, maar de digitalisering en de inzameling van gegevens via digitale platformen hebben tot een explosie van dit fenomeen geleid.

Op 2 juni 2016 publiceerde de Europese commissie een mededeling met als titel : « Een Europese agenda voor de deeleconomie ». Hierin geeft zij richtlijnen teneinde verbruikers, ondernemingen en overheden te helpen om meer voordelen te halen uit deze nieuwe economische vorm. Zij geeft van de deeleconomie de volgende pragmatische definitie :

« economische modellen waarvan de activiteiten worden vergemakkelijkt door samenwerkingsplatformen die een open markt creëren voor het tijdelijk gebruik van goederen en diensten die vaak door private actoren worden geleverd ».

De Kamer van de Middenstand is van oordeel dat deze definitie allesomvattend is en niet toelaat te bepalen wat de overheid zou moeten stimuleren, reguleren of opleggen. Zij wenst daarom eerder de definitie te gebruiken die is uitgewerkt door K. Frenken¹ en die hierna wordt uiteengezet om deze verschillen te bepalen.

Economisch potentieel voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De tendensen tonen aan dat de initiatieven inzake deeleconomie toenemen en dat deze bijhorende activiteiten kunnen genereren waarop KMO en zelfstandigen aansluiting kunnen vinden. Immers, het bedrag van de transacties in 2016 op Europees niveau wordt op 28 miljard euro geraamd, waarvan 3,6 miljard aan inkomsten voor de platformen. Het potentieel tegen 2020 wordt op 160 tot 572 miljard euro geraamd. Te Brussel zou het bedrag van de transacties in 2020 tussen 90 en 100 miljoen euro moeten halen. Het zakencijfer voor het jaar 2016 bedraagt 17 tot 20 miljoen euro.

Gelet op deze hoge cijfers is het belangrijk dat de ondernemers de nodige aandacht besteden aan deze nieuwe praktijken en zich deze eigen maken. Daarbij komt dat de deeleconomie toelaat om een activiteit te testen en deze de geest tot ondernemen stimuleert. Er bestaan reeds openbare en private instellingen ter ondersteuning en begeleiding van nieuwe initiatieven. Verschillende Brusselse overheidsinstellingen vervullen op dit vlak bovendien reeds een begeleidende rol, zoals Brusoc, Citydev, Innoviris, Impulse - of nog - de GIMB.

Studies tonen bovendien aan dat de Belgen zich nog steeds nogal terughoudend opstellen als het om internetpraktijken gaat. Dit laat vermoeden dat er een expansiemarge voorhanden is die door de ondernemingen kan worden benut. De studie van Idea Consult wijst uit dat de digitale economie in de meest brede zin van het woord 12,1% van de werkgelegenheid te Brussel vertegenwoordigt en dat de groei zeer aanzienlijk is.

Kansen en gevaren van de deeleconomie in het Brussels Gewest

De optimalisering van goederen en gebruiken kan op het eerste zicht een concurrentievervalsing meebrengen ten opzichte van de reeds bestaande sectoren van de traditionele economie. Dit is de reden waarom **de Kamer van de Middenstand** deze activiteiten wenst te omkaderen. Het vooruitzicht van de optimalisering van het gebruik van fysieke goederen, het creëren van inkomsten voor de leveranciers en de toename van de koopkracht van de verbruikers bieden kansen die het Gewest met beide handen moet grijpen.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kent een grote bevolkingsdichtheid, wat toelaat om deeleconomiepraktijken te bevorderen. Het Gewest vormt bovendien een *living lab* omwille van de diversiteit van zijn bevolking. Dat laat ondernemingen, die er zich vestigen, toe om in één zone verschillende markten te testen (Brussels, Vlaams, Waals, Europees en internationaal).

Met het ontstaan van platformen inzake deeleconomie kunnen bepaalde barrières voor de oprichting van ondernemingen worden afgezwakt. Zo maken platformen van crowdfunding het mogelijk voor

---

¹ « After all, physical goods can go unused, but people cannot ».

startups om makkelijker hun activiteit te lanceren. Ook de kosten kunnen worden beperkt door middel van een mutualisering van het materieel. Dit is bijzonder interessant voor de zelfstandigen en ZKO.

De platformen bieden eveneens kansen aan de overheid en inzake economische ontwikkeling. Met het toeristisch logies in een thuisomgeving verlagen toeristen hun budget voor huisvesting, kunnen zij langer ter plaatse verblijven en meer spenderen bij de lokale handel. Daarbij komt dat het gebruik van dit platform tot een decentralisatie en deconcentratie van het toerisme leidt, waardoor de middelen beter over het grondgebied worden verdeeld. Na een « smart regulation » (zie punt 1.1.) zou de overheid deze voor de Brusselse economie rendabele initiatieven moeten bevorderen, of er zich op zijn minst niet tegen mogen verzetten.

Een gedeelte van de dienstensector zal met het ontstaan van deze platformen ongetwijfeld meer in de problemen komen. Inderdaad, voor sommige delokaliseerbare diensten, zoals vertaaldiensten, ontstaat er een concurrentie met personen uit de hele wereld. Ondernemingen met een bedrijfsmodel gebaseerd op bemiddeling, zoals bedrijven die voertuigen verhuren, dreigen hun marges te zien dalen.

Om de negatieve effecten ervan te ondervangen en op de gevaren voor de traditionele business models vooruit te lopen, kan de deeleconomie eveneens leiden tot een meer grondige analyse van het aangeboden product (zie bijlage : De analyse van het product). Het is bijgevolg noodzakelijk om strategieën uit te werken die de Brusselse KMO en zelfstandigen kunnen overnemen en zich kunnen toe-eigenen in functie van hun kenmerken. De bedrijfsincubatoren in het Gewest hebben dan ook een belangrijke rol te vervullen wat betreft de begeleiding van de platformen, maar tevens van ondernemingen die tot de traditionele economie behoren.

Aanbevelingen inzake regulering

De Kamer van de Middenstand is van oordeel dat reguleringsmechanismen moeten worden ingesteld die zijn aangepast aan verschillende realiteiten die te vaak onder de gemeenschappelijke noemer van deeleconomie worden gegroepeerd. Om hieruit voordelen te halen en de gevaren voor misbruik tot een minimum te beperken, stelt **de Kamer van de Middenstand** zes aanbevelingen inzake regulering voor :

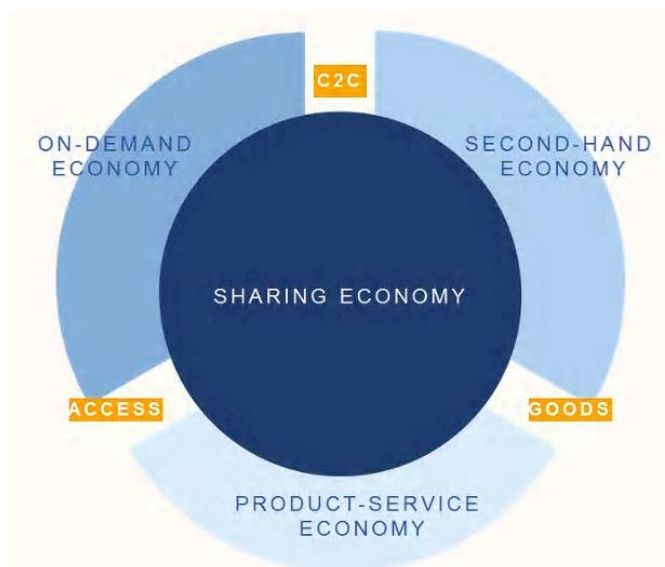
1. De deeleconomie definiëren om tot een *smart regulation* te kunnen komen

De Kamer van de Middenstand stelt in de eerste plaats voor dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een definitie van deeleconomie zou aannemen die toelaat om dit nieuwe fenomeen te evalueren wat betreft datgene wat zij aan wenselijke elementen behelst voor ons economisch systeem.

Volgens **de Kamer van de Middenstand** laat de definitie van K. Frenken toe om het onderscheid te maken tussen de segmenten van de zogenaamde deeleconomie die moeten worden gestimuleerd en de segmenten die moeten worden gereguleerd en waarop - geval per geval - toezicht moet worden gehouden door de overheid. **De Kamer van de Middenstand** beschouwt deze definitie niet als de ultieme definitie van de deeleconomie maar gebruikt deze omdat zij toelaat om het vereiste onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van deze « nieuwe economie ».

De Kamer van de Middenstand vraagt aan de Regering om zich op deze definitie van de deeleconomie te baseren teneinde de eventuele noodzaak te kunnen onderscheiden om de activiteiten door een « smart regulation » te omkaderen. Deze omvat drie gezamenlijke criteria :

- een geoptimaliseerd gebruik van goederen (wat dienstactiviteiten = « on-demand economy » uitsluit) ;
- in een relatie van particulier tot particulier (wat verhuur en leasing uitsluit, waarbij een van beide actoren beroepsmatig handelt = « product service economy ») ;
- voor een tijdelijk gebruik en zonder uitwisseling van eigendom (wat de tweedehandseconomie = « second hand economy » uitsluit).

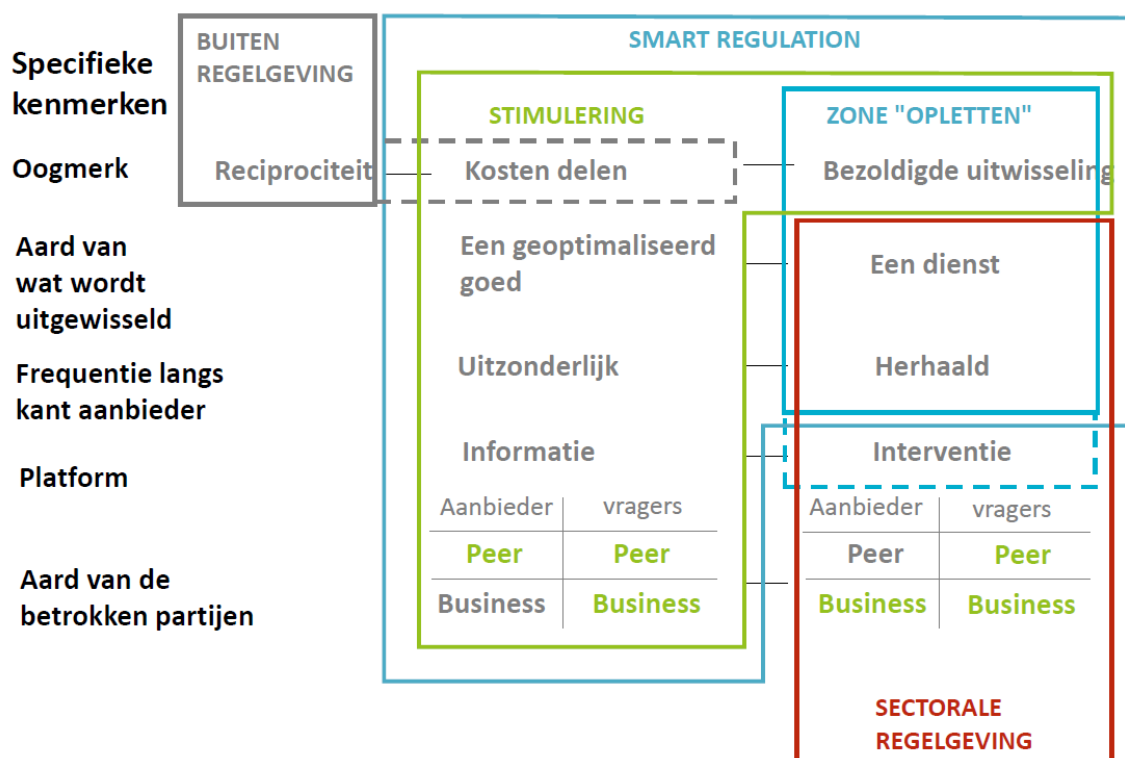

Volgens **de Kamer van de Middenstand** moet elke nieuwe activiteit van de zogenaamde deeleconomie aan een analyse worden onderworpen op basis van de vijf volgende criteria :

- het oogmerk van de activiteit (winstgevend of niet) ;
- de aard van wat er wordt uitgewisseld (een goed of een dienst) ;
- de frequentie van de activiteit (al dan niet recurrent) ;
- het type van platform (gewone contactopname of tussenpersoon) ;
- en de aard van de betrokken partijen (particulieren of ondernemingen).

De analysebenadering op basis van onderstaand rooster maakt de uitwerking mogelijk van een doordachte en soepele wetgevende waaier die niet alle zogenaamde « collaboratieve » economische vormen in één enkel reglementair kader onderbrengt. **De Kamer van de Middenstand** wil naar een meer geïndividualiseerde erkenning van de operatoren streven die tevens aan de sectoren is aangepast. Zo kan de bijdrage van de deeleconomie tot de maatschappij worden geoptimaliseerd en kan de negatieve impact ervan tot een minimum worden herleid.

Globaal overzicht van de verschillende soorten van reguleringszones :

De Kamer van de Middenstand stelt voor om een onderscheid te maken tussen drie reguleringszones die verschillende juridische stelsels vereisen :

1. een zone zonder regulering (grijze zone) : de uitwisselingen zijn gebaseerd op wederkerigheid, d.w.z. dat er geen uitwisseling is van geld noch eigendom. Met andere woorden : deze zone stemt overeen met de definitie van K. Frenken.

Volgens **de Kamer van de Middenstand** vormen de initiatieven in deze zone niet zozeer een bedreiging voor de Brusselse KMO en zelfstandigen. Zij kunnen zelfs een troef vormen in het kader van de duurzame en circulaire economische ontwikkeling, en kunnen in dit opzicht worden bevorderd en ondersteund, en zelfs gestimuleerd zonder dat deze door een bijzondere regulering moeten worden omkaderd.

2. een zone van « smart regulation » (blauwe zone) : de leverancier van een goed of dienst is een particulier en er is sprake van een verdeling van de kosten of een vergoeding. Deze zone is onderverdeeld in een te stimuleren zone (groene zone) en een zone van waakzaamheid (blauwe zone). Het gebruik van de term « smart regulation » moet de onduidelijkheid van de grenzen tussen deze zones aangeven. Het gaat er bijgevolg om, geval per geval een analyse te verrichten teneinde het onderscheid te maken tussen wat kan worden toegestaan en datgene waarop toezicht moet worden gehouden. Om dit onderscheid te maken, stelt **de Kamer van de Middenstand** aan de Regering voor om zich te richten op de controle van de frequentie en de optimalisering van het gebruik van het goed, en om erover te waken dat er al dan niet een dienst aan het goed is gekoppeld.

- Gaat het om het geoptimaliseerd gebruik van een goed, dan zal men de verdeling tussen privégebruik en terbeschikkingstelling aan een andere gebruiker moeten nagaan. De regulering zal zich in dat geval beperken tot de controle of het wel degelijk een particulier is die het gebruik van zijn goed optimaliseert dat hij nog zelf gebruikt.
- Indien het geoptimaliseerd goed met een dienst gepaard gaat, dan zou de Regering moeten nagaan of het een recurrent karakter krijgt (zie hieronder - de zone van sectorale reglementering). In dat geval zal het aan dezelfde wetgeving als de Brusselse zelfstandigen en PMO moeten worden onderworpen. De indicatoren van dit recurrent aspect zou de frequentie kunnen zijn, het niveau van de gegenereerde inkomsten, of nog, het statuut van de dienstverlener.

Het Brussels gewest zou er niettemin over moeten waken dat het geen te restrictieve reguleringsmaatregelen treft die activiteiten kunnen blokkeren en een reeks dynamische ontwikkelingen belemmeren die zich naar elders zullen verplaatsen. Het voorbeeld van Airbnb is een goed voorbeeld van de bijkomende economische bijdrage die dit soort van platform aan het hele Gewest kan leveren door een toename van het aantal toeristen die Brussel bezoeken en bijgevolg geld besteden bij alle actoren die van het toerisme leven (horeca, handelszaken, taxi's, enz.).

Binnen deze perimeter moet men tevens in het bijzonder toezien op de uitwisseling van diensten die niet voldoen aan de definitie van K. Frenken, maar soms betrekking hebben op een reactivering van buurtdiensten, die wordt bevorderd door de vertrouwensmechanismen ingegeven door de platformen. Deze kunnen het belang vertonen zijn om op dilettante wijze een activiteit uit te proberen om vervolgens te overwegen om naar een beroepsactiviteit te evolueren.

Deze benadering laat ook toe om een antwoord te bieden op de vraag of en hoe de platformen moeten bijdragen aan de publieke infrastructuur en dienstverlening. Naarmate de diensten zich afstemmen op de sectorspecifieke omstandigheden, kunnen ze ook gebruik maken van dezelfde voordelen (voorbeeld : gebruik van de gereserveerde rijstroken door de taxi's van Uber). Anderzijds kan de overheid ook, in functie van de mate waarin ze bepaalde diensten wil stimuleren, voordelen bieden, zoals gereserveerde parkeerplaatsen voor autodeelsystemen, of in ruil voor bepaalde voordelen minimale eisen stellen (voorbeeld : een sociaal tarief voor bepaalde gebruikers ?).

De Kamer van de Middenstand stelt aan de Regering voor om naar het voorbeeld van de stad Amsterdam² een juridische cel op te richten die belast zou zijn met de analyse van elke specifieke situatie, teneinde een reglementering (zie punt 3) voor te stellen die de bijdrage van de deeleconomie optimaliseert en de negatieve effecten tot een minimum herleidt. Deze cel

---

² Illustratie : het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou zich kunnen laten inspireren door het reguleringsbeleid dat is ingesteld door de stad Amsterdam, waar een Bureau voor innovatie is opgericht om een gedifferentieerd beheer te kunnen voeren. Deze stad heeft een reglementering uitgewerkt die de deeleconomie omkadert opdat deze zich zou houden aan een optimalisatie van het gebruik van goederen en geen bezoldigde activiteit wordt op basis van de arbeidstijd. Zo werden er regels bepaald met het oog op een reglementering van *Airbnb* : de verhuur is er toegestaan gedurende 60 dagen per jaar, en de gasten moeten de toerismebelasting betalen. De overheid is reactief gebleken, wat verschillende operatoren ertoe heeft aangezet om er hun zetel te vestigen.

zou eveneens een inventaris kunnen opmaken en de uitwisseling verzekeren van 'best practices' tussen steden en gewesten.

3. een zone van sectorale reglementering (rode zone) = « Smart Regulation » gebaseerd op de sectorale reglementering. Wanneer de leveranciers van diensten (die met een geoptimaliseerd goed gepaard kunnen gaan) hiervan hun hoofdactiviteit maken en deze activiteit recurrent is om ervan te kunnen leven, is **de Kamer van de Middenstand** van oordeel dat zij zich zonder enige nuance aan de sectorale reglementeringen moeten onderwerpen in verhouding tot de conventionele dienstenverstrekkers. Men mag geen oneerlijke concurrentie creëren voor de Brusselse zelfstandigen en KMO die eraan onderworpen zijn.

Ook de Europese commissie oordeelt in deze zin en stelt aan de Lidstaten voor om een onderscheid te maken tussen de particulieren die diensten aanbieden op occasionele basis en de prestatieverleners die beroepsmatig optreden. Zij stelt daarom voor om drempels in te voeren die op het activiteitsniveau gebaseerd zijn. De regulering zal in dat geval ten hoogste betrekking moeten hebben op het nazicht van het feit dat het bij de uitwisseling een particulier betreft die buiten een professioneel kader handelt. De bepaling van een drempel, waarover met de platformen en de sectorale organisaties is onderhandeld op basis van de gegevens die zij over hun gebruikers bezitten, is de beste manier om dit te bereiken.

De Kamer van de Middenstand stelt daarom aan de Regering voor om een 'smart regulation' aan te nemen die gebaseerd is op onderhandelingen met de platformen en de sectorale organisaties en die ernaar streeft om de onderstaande voorwaarden te doen naleven.

2. Dezelfde sociale en fiscale reglementering opleggen aan particulieren die diensten verlenen die deel uitmaken van de zone van « smart regulation » als aan de « traditionele » economische actoren

Voor **de Kamer van de Middenstand** is het essentieel dat prestatieverleners, die een beroepsactiviteit uitoefenen, op sociaal en fiscaal vlak op dezelfde manier behandeld worden als anderen met een gelijkaardige activiteit. Het statuut kan dat van een zelfstandige of dat van een werknemer zijn.

Dienstenverleners mogen niet het gevaar lopen om in een vorm van verdoken armoede te belanden bij een vermenigvuldiging van taken via de platformen.

Het is bovendien belangrijk om een rechtvaardige en billijke taxatie aan te nemen ten opzichte van de « traditionele » economische actoren.

3. Responsabilisering van de interventieplatformen

De Kamer van de Middenstand meent dat de interventieplatformen moeten worden geresponsabiliseerd wat betreft de controle van het recurrent karakter van de prestaties, evenals op het vlak van de controle van de optimalisatie van de goederen van hun dienstenverleners. Deze platformen zouden bovendien moeten instaan voor de verzekering en de naleving van de reglementering op de privésfeer.

a) Verzekering van algemene aard

De Kamer van de Middenstand wenst de invoering van een algemene verzekering die zowel de dienstenverleners als de gebruikers dekt. Immers, hoe meer het verzekeringsstelsel is uitgewerkt, hoe meer men bovendien naar een stelsel van vertrouwen evolueert.

De Kamer van de Middenstand vindt dat men de verantwoordelijkheid van de dekking door een verzekering bij de tussenpersonen moet leggen en niet bij de verstrekkers en gebruikers. Dit is in het bijzonder het geval wanneer het een interventieplatform betreft (versus informatieplatform)³. Het interventieplatform zou met name een bepaald percentage van de commissie kunnen heffen, of onmiddellijk aan de bron, om zich ervan te verzekeren dat de prestatieverlener en het terbeschikkinggestelde goed wel degelijk verzekerd zijn. Het zou bijgevolg gaan om een transfer naar de platformen van een gedeelte van de administratieve last die normaal aan de ingezetenen of aan de overheid toekomt.

b) De overheid in de mogelijkheid stellen om een onderscheid te maken tussen wat men kan « toestaan » en datgene waarop men « toezicht » moet houden : d.w.z. de controle mogelijk maken van de frequentie en de optimalisatie van het goed

De overheid moet de platformen responsabiliseren door hen de gegevens te bezorgen die hen in de mogelijkheid stellen om het onderscheid te maken tussen een recurrente en een uitzonderlijke activiteit. Dat kan op verschillende niveaus gebeuren, bijvoorbeeld door over te gaan tot de evaluatie van de frequentie, het aantal diensten verstrekt door een persoon, of nog, het bedrag van de gegenereerde inkomsten. De bepaling van deze criteria (recurrentie, gegenereerde inkomsten, enz.) kan met de sociale partners worden besproken en gebeuren. Bij het overschrijden van deze maxima zouden de betrokken actoren dan in de zone van sectorale reglementering terechtkomen.

De platformen van de deeleconomie en de overheid zouden bovendien moeten samenwerken, met name om de inning van belastingen en taksen te vergemakkelijken. Men zou akkoorden kunnen sluiten die de verplichting voorzien om informatie te bezorgen aan de overheid. Ook zou men sancties kunnen invoeren voor gebruikers die zich niet aan de wetgeving houden.

De actoren van de platformen zijn vandaag onvermijdelijk geworden, en de overheid zou bijgevolg met hen moeten samenwerken teneinde een optimalisering mogelijk te maken van de bijdrage van de deeleconomie, met een beperking van de negatieve effecten ervan. Het gaat er met andere woorden om, de controle van de frequentie en de optimalisatie van het goed mogelijk te maken.

De Kamer van de Middenstand vraagt tevens dat men de 'best practices' tussen steden en Gewesten zou bevorderen.

---

³ De platformen brengen particulieren-dienstenverleners en gebruikers met elkaar in contact. De platformen vervullen bijgevolg hoofdzakelijk een informatieve rol. Sommige zogenaamde 'interventieplatforms' bieden evenwel onderliggende diensten aan. Het niveau van de controle en invloed, die het platform uitoefent op de dienstverlener, laat toe om twee soorten van platformen te onderscheiden. Om het invloedniveau te bepalen, moeten drie belangrijke criteria worden geëvalueerd : (1) **de prijs** : indien het platform zelf de eindprijs bepaalt die de gebruiker dient te betalen, dan spreken we van een interventieplatform, in tegenstelling tot een informatieplatform dat enkel een prijs aanbeveelt; (2) **andere essentiële contractuele voorwaarden** : bepaalt het platform andere voorwaarden dan de prijs die de contractuele relatie tussen de dienstverstrekker en de gebruiker bepalen ? Bepaalt het platform instructies en verplichtingen voor het verlenen van de dienst ? (3) **de eigendom van de belangrijkste activa** : bezit het platform de belangrijkste activa die worden gebruikt om de dienst te leveren ? (Mededeling van de Commissie, Een Europese agenda voor de deeleconomie, 2 juni 2016).

c) *De reglementering op de bescherming van de privésfeer en de AVGB⁴ doen naleven*

De informatieasymmetrie van de deeleconomie wordt gecompenseerd door het systeem van *ratings* en *reviews*. Het is evenwel niet mogelijk om hun authentiek karakter te garanderen, en het staat de verbruikers vrij om er al dan niet in te geloven. Het zou wenselijk zijn om de verbruikers te sensibiliseren voor de echtheid en draagbaarheid ervan teneinde een minimale regulering te organiseren.

Daarbij komt dat de platformen werken en diensten aanbieden via een reeks van algoritmes. Men moet er dan ook over waken dat deze gegevens anoniem blijven. **De Kamer van de Middenstand** is niet gekant tegen de analyse van collectieve gegevens, maar wenst dat de overheid erop toezien dat er geen sprake is van analyses van individuele gegevens.

4. Zich « Innovation friendly » opstellen voor platformen die aan de reguleringen voldoen

Parallel met de verschillende soorten van reguleringen zou de overheid een « innovation friendly attitude » kunnen aannemen die het ontstaan van alternatieve platformen vergemakkelijkt en rechtstreeks ondersteunt, platformen die de sectorale reglementeringen naleven en bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen inzake sociaaleconomische ontwikkeling die door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden nagestreefd.

Door initiatieven te ondersteunen die de regulering en geldende wetgeving naleven, is het bovendien mogelijk om zich tegen initiatieven te beschermen die schadelijk zijn voor de Brusselse zelfstandigen en KMO.

5. Optimalisatie van de platformen van de circulaire economie

Een van de punten van de definitie van K. Frenken van de deeleconomie is de optimalisering van het gebruik van goederen. Op dit vlak dient een verband te worden gelegd met de circulaire economie. Deze definieert zich als een economisch systeem van uitwisseling en productie die in alle stadia van de levenscyclus van producten (goederen en diensten) de doeltreffendheid van het gebruik van de middelen wil verhogen, de impact voor het milieu wil beperken en het welzijn van de individuen wil verhogen⁵. Deze circulaire economie is het tegengestelde van de lineaire economie die wordt gekenmerkt door de fasen « winnen-fabriceren-verbruiken-weggooien ». Deze benadering berust op een onbegrensd gebruik van middelen.

---

⁴ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

⁵ Gewestelijk programma voor circulaire economie, aangenomen door de Brusselse regering op 10 maart 2016, p. 13.

De Kamer van de Middenstand pleit voor de lancering en geleidelijke toename van de middelen voor het Gewestelijk plan voor de circulaire economie (GPCE-PREC) die innoverende initiatieven inzake de economie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zullen kunnen versterken. **De Kamer van de Middenstand** is immers de mening toegedaan dat initiatieven op het vlak van de de economie, die aan de drie algemene doelstellingen⁶ van het GPCE voldoen, door het Gewest moeten worden bevorderd.

6. Beschouwingen over de « wet Decroo » wat betreft de de economie

De programmawet van 1 juli 2016, de zogenaamde « wet Decroo », die in werking is getreden op 1 maart 2017, voorziet dat de prestatieverleners van platformen tot 5.000 euro bruto jaaromzet worden belast aan een percentage van 20% van de netto inkomsten na aftrek van een forfait voor beroepslasten van 50%, oftewel een belasting van 10% op de bruto inkomsten. Voor de prestatieverleners, die het plafond van 5.000 euro bruto jaarinkomsten overschrijden, worden de verrichte prestaties beschouwd als beroepsactiviteiten en als dusdanig belast⁷.

De wet Decroo stelt een 'one size fits all' oplossing voor. Deze heeft de verdienste om aan de platformen de mogelijkheid te bieden om door middel van een erkenning een gedeelte van de zones van juridische leemte te verlaten. Vanuit dit oogpunt kan deze dan ook slechts een overgangsfase naar een « smart regulation » vormen waarover met de sectoren overleg is gepleegd. De erkenning moet worden onderworpen aan de responsabilisering van de platformen (zie punt 3 hierboven). Het aantal erkende platformen is vandaag nog beperkt. **De Kamer van de Middenstand** stelt zich dan ook vragen bij het succes van de erkenning (aantal platformen dat zich laat registreren), bij de gevolgen van het gebrek aan een registratie en bij de sancties die desgevallend zijn voorzien. **De Kamer van de Middenstand** wenst dan ook dat hierover duidelijkheid zou worden geschapen er dat er evaluaties zouden worden verricht.

---

⁶ De drie doelstellingen van het GPCE zijn :

- omvorming van de milieudoelstellingen tot economische opportuniteiten ;
- verankering van de economie te Brussel om lokaal te kunnen produceren wanneer dit mogelijk is, de verplaatsingen te beperken, het gebruik van het grondgebied te optimaliseren en toegevoegde waarde te creëren voor de Brusselaars ;
- bijdragen tot de creatie van jobs.

⁷ Programmawet van 1 juli 2016, BS van 4 juli 2016 (ed. 2) en memorie van toelichting van het ontwerp van Programmawet van 2 juni 2016 (Kamer van Volksvertegenwoordigers - doc 54 1875/001).

Bijlage

De verschillende strategieën die door zelfstandigen en KMO kunnen worden gevoerd

1. Analyse van het product

Vooraleer voor een of andere strategie te kiezen, zouden de KMO goed moeten nadenken over de aard van hun product of dienst. Zo zal een zeer kwetsbaar product moeilijk kunnen worden gedeeld. Indien het echter weinig wordt gebruikt, veel plaats inneemt en duur is, welnu dan zou een deling interessant kunnen zijn. Ook het risiconiveau van een product is belangrijk want men zal verzekeringen moeten vinden. Immers, indien het gebruik van een product gevaren meebrengt voor de verbruikers, dan zal de invoering van deelpraktijken ingewikkelder zijn. De verzekeringsmaatschappijen zullen immers waakzamer zijn en zich mogelijk prohibitief opstellen. Daarbij komt dat de asymmetrische informatie of de transactiekosten een product interessant maken, of de reden van een juridische omkadering vormen. De onzekerheden kunnen worden opgeheven door de platformen (prijs van een taxirit vooraf opgegeven, identiteit van de bestuurder en de passagiers bekend of een systeem van ratings en reviews). De platformen stellen bijgevolg de noodzaak van een regulering in vraag en kunnen de concurrentie aangaan met de traditionele sectoren die de wetgeving moeten naleven.

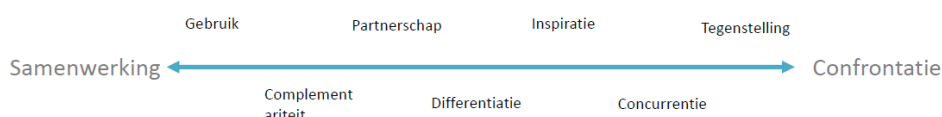
Ook dient bepaald in welk segment het gecommmercialiseerd product past. Zo kan men nagaan of er concurrentie voorhanden is. De deeleconomie biedt over het algemeen lagere prijzen aan omwille van het niet-exclusief karakter van het gebruik van een goed. Zij richt zich bijgevolg op personen die van het goed niet zouden kunnen gebruikmaken indien zij het in volle eigendom zouden moeten bezitten. Hierdoor beïnvloedt zij tevens de prijzen van de goedkoopste segmenten voor een product of een dienst.

Zelfstandigen en KMO moeten hun product of dienst bijgevolg aan een analyse onderwerpen op basis van de volgende factoren :

- Analyse van de levenscyclus ;
- Analyse van het gebruik van het product ;
- Analyse van het risiconiveau voor personen ingevolge de deling ;
- Asymmetrische informatie en transactiekosten die de kracht van het product maken of de reden van de juridische omkadering vormen ;
- Identificatie van het segment waarin het product zich inschakelt.

2. Strategieën die kunnen worden overwogen

Er kunnen een reeks strategieën worden overwogen, van samenwerking tot confrontatie. Deze kunnen met elkaar worden gecombineerd, en de ene kan als springplank voor de andere fungeren, om wijzigingssituaties of overgangsfasen te beheren. Ondernemingen kunnen zich positioneren ten opzichte van een van de volgende zeven verschillende strategieën :

1. Gebruik van de nieuwe mogelijkheden

KMO kunnen zich baseren op de hulpbronnen die door alternatieve actoren ter beschikking worden gesteld om hun eigen ontwikkeling te verzekeren. Het is mogelijk om bepaalde kosten te beperken door middel van een mutualisering van de instrumenten. Ook het gebruik van nieuwe vormen van financiering (crowdfunding) is een middel om de kosten te beperken. Dit is bijzonder interessant voor startups. KMO en ZKO kunnen van deze initiatieven eveneens gebruik maken om hun voorraden makkelijker te verkopen en om terzelfder tijd hun hulpmiddelen te optimaliseren.

2. Complementariteit : Versterking van de nieuwe actoren door de specificiteit van de traditionele sector :

KMO kunnen het aanbod van de actoren van de deeleconomie versterken waar deze laatste het zwakst staan. Zo kan een onderneming bijvoorbeeld het verzekeringsaanbod versterken voor objecten die worden gedeeld en deze van dienstenverleners, evenals transacties beveiligen - of nog - bijkomende producten aanbieden (voorbeeld : een onderneming voor babyoppas oprichten voor de gasten van Airbnb).

3. Creëren van partnerships :

KMO kunnen in samenwerking met een actor van de deeleconomie een specifiek aanbod creëren om zich een grotere zichtbaarheid te geven en van vernieuwing en moderniteit te getuigen. Het gebruik van een platform verhoogt de zichtbaarheid van een onderneming. Zo kunnen sommige ondernemingen zich bekend maken bij klanten die van het platform gebruik maken. Deze zouden anders nooit op hun diensten beroep hebben gedaan. Het betreft hier bijgevolg een opportuniteit om hun klantenbestand uit te breiden.

4. Versterking van de differentiatie met het deelaanbod :

KMO kunnen het bijzonder karakter van een traditioneel huis versterken, het vertrouwen op basis van de reputatie versterken, een vorm van geërfd professionalisme, de nadruk leggen op de waarden die door de onderneming worden verdedigd.

5. Zich laten inspireren :

KMO kunnen een reeks innovaties aangereikt door de platformen overnemen, zoals de beperking van de asymmetrische informatie, met behulp van reviews en ratings. Zij kunnen werken met de ervaring van de verbruikers, en ondernemers kunnen verbruikers ertoe aanzetten om positief commentaar op het internet te plaatsen, of nog, over het imago van de producten. Zo heeft Airbnb het uitzicht van appartementen als aparthotels beïnvloed.

6. De concurrentie met de platformen aangaan :

Ondernemers kunnen hun eigen onlineplatform oprichten in een sector die reeds wordt uitgebraat door een initiatief van de deeleconomie.

7. Zich verzetten tegen de platformen :

De ondernemingen kunnen eveneens de juridische leemte aan de kaak stellen, en aan lobbying doen om de kracht in de media van sommige platformen te beperken. Zij kunnen hierbij de nadruk leggen op de gevaren voor de gebruiker, de concurrentievervalsing voor de privésector of het eventuele verlies aan ontvangsten voor de overheid. Denken we maar aan de sterke druk vanwege de Brusselse taxichauffeurs op de Brusselse regering.

Wat betreft deze argumenten, moet men evenwel waakzaam zijn want deze kunnen zwak blijken op lange termijn. Immers, de operatoren van de deeleconomie maken de transacties veilig vanuit een verzekeringsoogpunt. Zij hebben bovendien de neiging om zich aan de dwingende wetgevingen te onderwerpen, en maken een optimalisatie van het gebruik van de hulpbronnen mogelijk door een transparantie van de gegevens, wat hun succes versterkt. List Minute is voorstander van de wet Decroo en heeft met Securex een akkoord gesloten om de prestatieverleners, die van hun platform gebruik maken en het bedrag van 5.000 euro halen, in de mogelijkheid te stellen om binnen de 24 uur zelfstandige te worden. Er worden nieuwe wetgevingen uitgewerkt om de activiteiten van de deeleconomie te omkaderen, en de platformen reageren hierop.

Bijkomend advies van de Raad

Net zoals de Kamer van de Middenstand is ook **de Raad** de mening toegedaan dat de ontwikkeling van de deeleconomie gunstig kan zijn voor het Gewest, op voorwaarde dat deze ontwikkeling op correcte wijze wordt omkaderd. De deeleconomie biedt immers nieuwe mogelijkheden aan de burgers en innoverende ondernemers. Zij kan voldoen aan noden waaraan bestaande ondernemingen niet kunnen voldoen, door nieuwe diensten aan te bieden, door een optimalisering van de gebruiken en goederen mogelijk te maken en door de uitwisselingen tussen de burgers te bevorderen. Het is vanzelfsprekend nodig - zoals in het advies van de Kamer van de Middenstand wordt aangegeven - dat aangepaste reguleringsmechanismen worden ingesteld teneinde de eventuele negatieve effecten op de bestaande operatoren (« traditionele business models ») te beperken, en de sociale bescherming van de werknemers en de bescherming van de verbruikers en gebruikers te verzekeren.

Het begrip « deeleconomie » omvat een veelheid aan realiteiten en haar actieveld is moeilijk af te bakenen. De deel- en/of platformeconomie mag dan ook niet als een uniform geheel worden beschouwd. **De Raad** stelt vast dat de definitie van het actieterrein van de deeleconomie beperkt is, en wenst eveneens de platformen in aanmerking te nemen die enkel diensten uitwisselen (geen uitwisselingen van goederen). Dit soort van platformen omvat zowel « geografische gelokaliseerde » dienstenplatformen, waarvan de activiteiten de fysieke aanwezigheid van de werknemer op de werkplek vereisen, als « online-platformen van onderaanbesteding » (of « crowdworking ») waarvoor de prestaties online gebeuren en geen fysieke aanwezigheid van de werknemer op de werkvloer vereisen. Er zou bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de platformen van crowdworking aangezien zij de concurrentie organiseren met behulp van werknemers uit verre landen en met ongelijke loonverwachtingen. Dit heeft veel weg van een agressieve vorm van sociale dumping. Daarbij komt dat zij aan hun werknemers niet altijd een betalingswaarborg of andere beschermingen bieden.

Wat betreft de vierde aanbeveling van de Kamer van de Middenstand, namelijk « innovation friendly » zijn voor de platformen die de reguleringen eerbiedigen, stelt **de Raad** vast dat de mutualisering van niet-materiële goederen niet wordt aangekaart, terwijl dit wel het geval is voor de mutualisering van materieel⁸.

De Raad stemt in met het standpunt van de Kamer van de Middenstand wanneer deze oordeelt dat men de verschillende soorten platformen moet bepalen teneinde aangepaste niveaus van regulering toe te passen. Hij is hiertoe wel van mening dat het enige criterium, waarmee rekening moet worden gehouden, dat van het al dan niet winstgevend doel van de activiteit is, en dit zowel voor het platform als voor de prestatieverlener. Immers, men moet vermijden dat de ontwikkeling van initiatieven voor de deling van hulpmiddelen of de uitwisseling van goederen of diensten tussen particulieren wordt gehinderd door een reglementering die bedoeld is om een oneerlijke concurrentie ten opzichte van de commerciële en niet-commerciële economie te omkaderen. **De Raad** herinnert eraan dat het belangrijk is om de juiste definitie te bepalen die aan het al dan niet winstgevend oogmerk moet worden gegeven⁹. Hij verduidelijkt dat sommige activiteiten, die zich in de zone van betaalde uitwisselingen bevinden, niet-winstgevende activiteiten kunnen zijn indien zij enkel betrekking hebben op een deling van kosten. Enkel niet-winstgevende activiteiten, die niet sectoraal gereguleerd

⁸ Bevordering van vrije licenties of van wederzijds delen.

⁹ De kwestie van de definitie, die aan het al dan niet winstgevend oogmerk moet worden gegeven, zou ingewikkelder kunnen zijn na de herziening van het Wetboek van de Vennootschappen die door Minister Koen Geens wordt gepland, in het kader waarvan een gezamenlijke herziening van het Wetboek van de Vennootschappen en van de wet van 1921 tot instelling van de verenigingen zonder winstoogmerk wordt overwogen.

zijn, mogen in een zone van lage regulering voorkomen (« smart regulation »)¹⁰. Alle al dan niet recurrente winstgevendende activiteiten vallen onder de « sectorale regulering ». Immers, niet-recurrente dienstenactiviteiten kunnen een oneerlijke concurrentie met een sector vormen vanaf het ogenblik waarop het aantal prestatieverleners aanzienlijk groeit. Het criterium van de recurrentie van de gepresteerde dienst is bijgevolg niet het enige criterium dat volgens **de Raad** in aanmerking moet worden genomen. Men moet eveneens rekening houden met het massa-effect en met het feit of de activiteiten bijzondere kwalificaties en reguleringen vereisen. Zo moet over elke verlichte regulering binnen de betrokken sector worden onderhandeld. Daarbij komt nog dat een maximumaantal van deze reguleringen rechtstreeks in de toepassing of het platform (BTW, licenties, belastingen, minimumloon, ...) zouden moeten worden opgenomen.

De Raad uit zijn bezorgdheid over het feit dat de deel- en/of platformeconomie op oneerlijke wijze de concurrentie zou kunnen aangaan met de bestaande commerciële- en niet-commerciële operatoren indien de eerste niet op toereikende wijze is gereguleerd. Om zo'n oneerlijke concurrentie te vermijden, moet men enerzijds de inkomsten van de platformen effectief belasten en wel daar waar hun activiteit plaatsvindt, opdat zij aldus aan de billijke financiering van de collectiviteiten zouden deelnemen. Anderzijds moet men arbeidsvoorwaarden waarborgen die conform zijn met de bestaande normen. Sommige huidige vormen van arbeid vallen buiten het kader van de bezoldigde arbeid en garanderen bijgevolg niet de rechten en beschermingen van de werknemer die aan dit statuut zijn verbonden, en nemen niet op billijke wijze deel aan de financiering van de sociale zekerheid en van de algemene begroting van de collectiviteit.

In de praktijk komt het er eerst en vooral op aan om de arbeidsrelatie correct in een bezoldigd of zelfstandig statuut te herkwalficeren en om de situatie te verduidelijken van de werknemers die zich in de grijze zone tussen loontrekkende en zelfstandige bevinden, zonder hiervoor een derde statuut op te richten. Aldus zou men kunnen vermijden dat de platformen zich onttrekken aan de verplichtingen die samengaan met het feit dat ze werknemers tewerkstellen (betaling van sociale-zekerheidsbijdragen als werkgever, terbeschikkingstelling van de werkinstrumenten, collectieve onderhandelingen, enz.) en toch alle voordelen genieten (hiërarchische controle, vaststelling van de prijzen, keuze van de klanten, mogelijkheid tot afsluiting van de rekening, enz.). **De Raad** treedt dan ook het advies van de Nationale Arbeidsraad (NAR) bij wat betreft deze problematiek¹¹.

Zo vraagt **de Raad** zich af op welke manier een dienst, die wordt verleend in het kader van de materies die in de artikelen 144 en 131 van het wetsontwerp op het semi-agoraal statuut (zoals de verzorging van personen, babysitting, IT-steun) zijn voorzien, zal worden behandeld indien deze wordt georganiseerd door middel van een deelplatform, maar waarbij de betaling gebeurt van de begunstigde aan de verstrekker. Indien deze activiteit past in het kader van de definitie van het semi-agoraal statuut, dan zou deze toelaten om een bijkomende opbrengst van € 6.000,00/jaar te genereren, zonder voorwaarden inzake tewerkstelling, zonder sociale bijdragen noch inkomstenbelasting. **De Raad** vindt bijgevolg dat er een gevaar is voor een onbillijke behandeling tussen een traditionele onderneming of een vereniging die aan nauwkeurige kwaliteitscriteria is onderworpen en een *peer-to-peer* dienst, waarbij het platform zich ertoe beperkt om de prestatieverleners en de begunstigden met elkaar in contact te brengen, zonder in de betaling van de

¹⁰ Zie tabel p. 7 van onderhavig advies.

¹¹ Nationale Arbeidsraad, zitting van 29 november 2017, advies nr. 2.065, « Verenigingswerk, occasionele diensten van burger tot burger en deeleconomie via erkend platform - Ontwerp van wet en koninklijk besluit - Gevolg rapport nr. 107 over digitalisering en deeleconomie ».

prestaties tussen te komen. De NAR is van oordeel dat het associatief werk en de occasionele diensten van burger aan burger op een te vage manier zijn gedefinieerd en onvoldoende worden omkaderd om billijke concurrentievoorwaarden te verzekeren. De sociale gesprekspartners zijn dan ook de mening toegedaan dat er een strikte scheiding moet zijn tussen deze activiteiten en de activiteiten verricht door ondernemingen, zelfstandigen en de social-profitsector. Er moet voor elke sector en voor elke activiteit een impactanalyse worden verricht.

De Raad is de mening toegedaan dat het onontbeerlijk is te waken over de naleving - door de platformen en de werknemers van de deeleconomie - van de sectorale reglementeringen voor activiteiten die voornamelijk ressorteren onder de niet-commerciële sector : kwalificatievoorwaarden, kwaliteits- en omkaderingsnormen, erkenningen, regels inzake veiligheid en bescherming van de werknemers, enz. Alle prestaties, die tegen vergoeding worden verricht, ongeacht hun karakter als hoofd- of recurrente prestatie, moeten worden verricht binnen het reglementair kader dat met het type van betrokken activiteiten overeenstemt. Is dat niet het geval, dan dreigt de kwaliteit van de werkgelegenheid en de aangeboden diensten, om aan de fundamentele noden van de bevolking te voldoen, in het gedrang te komen, in het nadeel van de begunstigen. De afwezigheid van zo'n baken zal bovendien een oneerlijke concurrentie meebrengen ten opzichte van de (niet-)commerciële ondernemingen die de verschillende geldende reglementeringen moeten naleven.

Behalve maatregelen ter bescherming van de privésfeer, vraagt **de Raad** eveneens de draagbaarheid van de gegevens¹², zoals dat trouwens voorzien is in de AVGB. Deze draagbaarheid van de gegevens zou moeten worden ingevoerd opdat prestatieverleners en/of gebruikers, die een « e-reputation » (geheel van beoordelingen (« ratings ») ontvangen van andere gebruikers op het platform) hebben verworven, hun reputatie eveneens op andere platformen zouden kunnen laten gelden. Indien zij beslissen om van operator te veranderen, dan moeten zij deze e-reputation kunnen benutten. De ervaring verworven op een platform zal aldus eveneens kunnen worden gevaloriseerd bij de stappen ondernomen bij het zoeken naar werk, opleidingen en certificaties.

Net zoals de Kamer van de Middenstand vraagt ook **de Raad** dat de overheid - met eerbied voor de AVGB - tot bepaalde gegevens, die door de platformen worden voortgebracht, toegang zou hebben. Dat moet aan de regulator toelaten om het al dan niet winstgevend karakter van de activiteit en de naleving van de reglementeringen na te gaan, en om de impact van de activiteit van de platformen op de economie en de arbeidsmarkt te meten. Deze gegevens kunnen eveneens worden gebruikt in het kader van de uitwerking van beleidslijnen van de overheid (bijvoorbeeld inzake mobiliteit).

De Raad is bovendien de mening toegedaan dat de deeleconomie een katalysator moet zijn voor de ontwikkeling van een « smart administration », gekoppeld aan de « smart regulation ». Het gaat erom, eenvoudige procedures te voorzien voor de registratie van de platformen van de deeleconomie teneinde deze platformen ertoe aan te zetten om zich in het systeem in te schakelen. De overheid heeft er bovendien alle belang bij om met de platformen van de deeleconomie samen te werken. Dat is met name het geval voor de inning van de taksen en heffingen, evenals voor de meting van de reële economische impact van deze nieuwe bedrijfsmodellen.

De lokalisering van de zetel van de onderneming en van de gegevens vormt eveneens een uitdaging wat betreft de controle van de reglementeringen, en dit zowel op sectoraal en fiscaal vlak als vanuit het oogpunt van de eerbied voor de privésfeer. De platformen zouden bovendien voor de

---

¹² Opgevat als een middel om de overdracht van persoonlijke gegevens van de operator (het platform) naar het betrokken individu mogelijk te maken en, na akkoord van het individu, naar andere operatoren.

doelstellingen inzake opleiding en non-discriminatie moeten worden gesensibiliseerd die (met name) door het Gewest worden nagestreefd, teneinde hiertoe bij te dragen. De eventuele voordelen, die door de overheid worden verleend, zouden steeds aan een billijke deelname aan de financiering van de collectieve functies onderworpen moeten zijn. Wat betreft de werking van de platformen, is het essentieel dat de overheid er zich eveneens van kan vergewissen dat deze geen impliciete (of expliciete) discriminatiemechanismen bevatten die werknemers met een door de klanten (verondersteld) minder geapprecieerd profiel naar een lagere plaats op de lijst van te contacteren personen zouden verwijzen. Men moet er zich bovendien van vergewissen dat de mechanismen, die de e-reputation bepalen, aan verplichtingen inzake objectiviteit en eerlijke behandeling onderworpen zijn, om een simpele optelling van de beoordelingen van de klanten te vermijden. Immers, deze beoordelingen kunnen het voorwerp van verschillende scheeftrekkingen uitmaken, waaronder discriminatie.

Indien deze nieuwe economische vorm op correcte wijze is gereguleerd, welnu dan kan deze een antwoord bieden op verschillende uitdagingen waarmee de traditionele economie vandaag wordt geconfronteerd. Voor een aantal werkzoekenden, die vandaag moeilijkheden ondervinden om tot de traditionele arbeidsmarkt toegang te hebben, kan de deeleconomie een oplossing vormen waardoor zij economisch actief kunnen worden en inkomsten uit hun activiteiten kunnen halen. De platformeconomie kan bovendien tot een herdynamisering van de lokale economie leiden en een stimulans vormen voor de circulaire en duurzame economie.

*
*   *